

Eerst je nek uitsteken, daarna de vruchten plukken

DEELNEMERS ENTHOUSIAST OVER VIDEO-INTERACTIEBEGELEIDING

Enige moed heb je wel nodig om je handelen in het klaslokaal op video te zetten en ter bespreking te geven. Leerkrachten die het aandurven, ervaren de meerwaarde van het met en van elkaar leren binnen een zogeheten svib-gemeenschap.

School Video Interactie Begeleiding, ofwel svib, blijkt een ideaal middel om leerkrachten en studenten verder te helpen als ze tegen problemen aanlopen, maar ook als er helemaal niets aan de hand is.' Bas Hoftijzer klinkt enthousiast. Een belangrijk onderdeel van zijn takenpakket als directeur van de Eben-Haëzerschool te Tholen is de zorg voor zijn personeel. 'Daarin heb ik veel zien veranderen. Van nauwelijks structurele aandacht voor individuele collega's naar een precies beschreven en geplande gesprekkencyclus.'

Rendement

'Een svib-gemeenschap omvat een groepje van drie of vier leerkrachten dat onder leiding van een gecertificeerde begeleider samen leert van de beelden die in de groepen van de verschillende leerkrachten zijn gemaakt', legt Hoftijzer uit. 'Vooraf kunnen ze dan samen een centraal thema kiezen, zoals interactie.' Elke deelnemer kan ook een eigen thema of leervraag inbrengen. Vooral in de pilot Evaluatie Passend Onderwijs, waaraan de Eben-Haëzerschool heeft meegedaan, bleek volgens de directeur duidelijk het belang van een persoonlijke leervraag.

Svib in de vorm van een gemeenschap levert een veel groter rendement op, omdat collega's bij elkaar in de klas kijken, vervolgt hij. Het effect van samen elkaars beeldmateriaal bekijken, is ook groter dan van een fysieke klassenconsultatie. Je kunt namelijk tot op de seconde nauwkeurig bekijken wat er precies gebeurde en hoe de collega reageerde. 'Door de wel geverfde leerkrachten leren net zo goed van starters als zij van hen.'

'Door in elkaars klas te kijken, kwam er een zekere saamhorigheid tot stand'

Bas Hoftijzer

Kunst afkijken

De Thoolse directeur benadrukt dat het belangrijk is dat mensen vrijwillig aan de slag gaan met video-interactiebegeleiding. 'Een svib-gemeenschap instellen is dus niet aan de orde. Je kunt het wel aanbieden. Door dit open en op basis van vertrouwen te doen, kan een fijne leerervaring ontstaan.' Elkaars beeldmateriaal bekijken, levert veel leermomenten op, weet hij. Soms vonden collega's het vooraf spannend om de video terug te kijken. 'Achteraf bleek het dan met hun les erg mee te vallen.' Het gebeurt ook dat collega's bij elkaar de kunst afkijken en iets overnemen van de ander wat goed werkt. Videobeelden opnemen en terugkijken, is geen panacee voor alle kwalen. 'Niet alle vragen werden meteen beantwoord', aldus Hoftijzer. Vaak ook is het een kunst om jezelf

Pim de Pee

Meer bewust van eigen invloed

'Ik ben ervan overtuigd dat ik nooit ben uitgeleerd en dat samen leren beter is', reageert Anton de Bruijn, bovenbouwcollega van Pim de Pee (zie kader rechts). 'We werkten met een klein deelteam. Het voelde eerst even spannend om met de hulpvraag en beelden openheid te geven. Toch was het fijn en voelde het veilig om samen dingen op te lossen. Mijn leervraag was hoe ik de leerlingen in een pauze sneller naar buiten kan krijgen. Ik heb nagedacht over mijn manier van handelen en hoe ik dat kan veranderen. Ik werd me er meer van bewust dat ik degene ben die invloed heeft op wat leerlingen doen.'

nieuwe routines eigen te maken.' Deelnemers hebben de inzet van svib als zeer leerzaam ervaren 'en zeker niet als iets wat er weer bij komt', weet hij. 'Door in elkaars klas te kijken, kwam er een zekere saamhorigheid tot stand en ontstond er een groot vertrouwen in elkaar. Dit zorgde voor voldoende openheid en veiligheid om de vragen te durven stellen.'

Verworvenheden

Hoftijzer ziet veel mogelijkheden om svib in te zetten. 'Je kunt het gebruiken als hulpmiddel in de gesprekkencyclus. Het helpt ook bij het invoeren van nieuwe verworvenheden. Of bij het updaten van afspraken die eerder in teamverband zijn gemaakt.' Individuele leerkrachten kunnen svib inzetten als iets niet lekker loopt of als er vragen zijn over de relatie met een specifiek kind. 'Het is heel belangrijk om steeds bij het team onder de aandacht te brengen dat dit instrument al in de school aanwezig is. Door allerlei andere zaken die mijn aandacht vragen, ben ik de laatste tijd er niet aan toe gekomen om de svib-gemeenschap te promoten. Daaraan hoop ik de komende tijd weer meer aandacht te geven.'

Dit project is uitgevoerd door Lydia van Hartingsveldt vanuit het onderzoekscentrum van Driestar educatief, vanuit het lectoraat Inclusieve klassen van Neely Anne de Ronde-Davidse.

'Beelden nodigen uit tot nadenken over leervragen'

'De beelden die je van elkaar ziet, nodigen uit om samen verder na te denken over elkaars leervragen', zegt Pim de Pee. De teamleider/leerkracht zml op de Séba- en Rehobothschool in Ochten volgde de post-hbo-opleiding svib. 'De cursusleider vroeg deelnemers voor het onderzoek naar de haalbaarheid en het effect van een svib-gemeenschap. Bij navraag op school wilden drie leerkrachten van de bovenbouw meedoen.'

Hoe kijken zij aan tegen alweer een nieuwe ontwikkeling?

'Er was al een bepaalde mate van openheid naar elkaar toe. We zijn gewend om bij elkaars lessen te kijken en feedback te geven en te ontvangen over de manier van lesgeven. De svib-gemeenschap was een middel dat daarbij aansloot. Het kost wel tijd om eraan mee te doen. Daarom is zowel vanuit de collega's als vanuit het onderzoek de vraag gesteld of de svib-gemeenschap een andere vorm van overleg kan vervangen.'

Hoe passen jullie de svib-gemeenschap in de bestaande structuren in?

'We zoeken er nog naar hoe we dit een vaste vorm kunnen geven binnen onze school. Het team staat ervoor open om het te gaan gebruiken. Zo is bijvoorbeeld genoemd om svib in te zetten in plaats van de POP-gesprekken. Je brengt dan je persoonlijke leervraag in en aan de hand daarvan bekijk en bespreek je met elkaar de opnames.'

Zou u svib aanbevelen bij leerkrachten van andere scholen?

'Als er al svib-begeleiders aanwezig zijn en de leerkrachten ermee bekend zijn, is het zeker aan te bevelen. Want dan kun je het gebruiken als een vervolg op individuele trajecten. Het is zeker van meerwaarde, omdat je met en van elkaar leert.'